

Confederació de Comerç de Catalunya

Via Laietana, 32, 2n • 08003 Barcelona • Telèfon 93 491 06 06 • Fax 93 268 25 16 • ccc@confecom.cat • www.confecom.cat

GUIA PER A LA BONA JUBILACIÓ

Amb el patrocini de:

Comerç
Catalunya

Generalitat
de Catalunya

En col·laboració amb :
Maristany, Osés & Associats, s.l.p

1.- Introducció

D'acord amb la Memòria Socioeconòmica i Laboral del Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya publicada l'agost del 2008, l'esperança de vida a Catalunya és a avui de 83,4 anys per a les dones i 76,3 anys per als homes.

Estem davant d'un fet evident. La vida post-laboral cada cop és més llarga i per tant, cada cop és més important que planifiquem, tant la successió en el nostre negoci, de manera que quedi garantit que tot plegat podrà funcionar sense la nostra presència, com la nostra economia i el nostre temps d'oci en general, de manera que tinguem garantit gaudir d'un determinat benestar i fer aquelles coses que sempre hem volgut fer, però que tot sovint hem ajornat per manca de temps.

Per aquest motiu doncs, els presentem aquesta guia per a la bona jubilació. Hem pensat en un format senzill, que mira de donar resposta a aquelles preguntes que tot sovint ens fem quan plantegem com haurem d'afrontar aquesta nova etapa de la nostra vida.

Parlem de pensions, d'ajudes de les administracions, de testaments i darreres voluntats, de com finançar el nostre futur, de plans de pensions, de fiscalitat, d'aspectes empresarials diversos, d'arrendaments urbans, de successió en l'empresa familiar...

2.- Aspectes a tenir en compte a l'hora de planificar la jubilació

2.1.- Pensions:

a) Pensió de jubilació.

- **Quants anys he d'haver cotitzat per poder cobrar una pensió de jubilació?.**

El període de carència requerit és de 15 anys de cotització, 2 dels quals han d'estar compresos dintre dels 15 anys immediatament anteriors a que es produeixi el moment de la jubilació en qüestió.

- **A quina edat puc jubilar-me?. I prejubilat-me?**

Amb caràcter general, l'edat mínima per a jubilar-se en el cas de treballadors autònoms és, de 65 anys, amb l'excepció d'aquells que hagin cotitzat en diferents règims. En aquest supòsit, caldrà analitzar cas per cas.

Per a treballadors per compte aliè, l'edat mínima de jubilació són també els 65 anys, tot i que en aquest supòsit, i a partir dels 60 anys, pot tenir lloc la jubilació anticipada parcial o total, que requereix el compliment d'una sèrie de requisits, en funció del supòsit del que es tracti.

En el cas de jubilació anticipada total, a més de complir amb uns requisits de cotització mínima, se li aplicaran al pensionista, uns coeficients reductors

de la seva pensió de viduïtat, que variaran, en funció de l'edat de jubilació i dels anys de cotització. Aquesta reducció s'aplicarà durant tota la vigència de la jubilació, amb les conseqüències que això implica.

També hi ha la possibilitat de jubilar-se amb posterioritat als 65 anys, incrementant d'aquesta manera la quantia de la pensió, mitjançant el còmput de les cotitzacions realitzades a partir dels 65 anys.

- **Com puc calcular el que cobraré el dia que em jubili?.**

La quantia inicial de la pensió de jubilació, que no varia (excepte per les actualitzacions) durant tota la vida del jubilat, és el resultat d'aplicar sobre la base reguladora, que connecta amb la quantia de les bases de cotització del sol·licitant, un percentatge que s'incrementa paral·lelament amb els anys cotitzats pel treballador.

La quantitat definitiva de la prestació suposa l'aplicació a la quantitat resultant del càlcul anterior certs límits, consistents en uns topalls màxims i mínims legalment establerts.

Donada la dificultat dels càlculs matemàtics per a calcular la quantia de la pensió és aconsellable accedir als serveis "vostè mateix: programa d'autocàlcul de la pensió de jubilació", que poden trobar al següent link:

http://www.seg-social.es/Internet_1/OficinaVirtual/CatalogodeServicios/Ustedmismoprogramad43081/43083

- **Puc combinar el treball amb la jubilació?. De quina manera afecta això a les quotes de cotització que pago?. I a la pensió?.**

Sí. És possible combinar la feina amb la jubilació, mitjançant la denominada jubilació parcial o flexible.

La jubilació flexible permet a qualsevol pensionista (prèvia comunicació a l'Entitat Gestora), compatibilitzar el que percep de la pensió de jubilació, amb un treball a temps parcial (entre el 75% i el 25% de la jornada). L'accés a la jubilació flexible comportarà la consegüent minoració de la pensió, des del dia en el que comenci al realització parcial de l'activitat, en relació inversa amb la reducció de la jornada del pensionista comparat amb un treballador a temps complert.

La jubilació parcial permet els treballadors per compte aliè en actiu, que acordin amb el seu empresari, reduir la jornada i el salari, accedir a la condició de pensionista per jubilació. Pot accedir-se a la jubilació parcial amb anterioritat a que el treballador hagi complert els 65 anys (jubilació parcial anticipada), o un cop complerta l'edat de jubilació (jubilació parcial diferida). Aquesta modalitat de jubilació parcial anticipada a la que podran accedir els treballadors majors de 60 anys que compleixin una sèrie de requisits i que

acordin amb l'empresa la reducció de la jornada per accedir a aquesta modalitat de jubilació, no comportarà l'aplicació de cap coeficient reductor de la pensió, la qual cosa suposa un avantatge molt important respecte la jubilació anticipada tradicional.

b) Pensió de viduïtat i orfandat

- Quins requisits calen per tal de poder cobrar la pensió de viduïtat?.

Per a què el cònjuge supervivent pugui accedir a la pensió de viduïtat, és necessari que el causant reuneixi, en el moment de la defunció, els següents requisits, depenent de la situació en la que es trobi:

- a) Si en el moment de la defunció el causant estava d'alta o en situació assimilada: Se li exigeix un període de cotització de 500 dies dintre dels 5 anys anteriors al fet que causa el meritament de la pensió. No se li exigirà cap període de cotització als supòsits de defunció per accident (laboral o no) o malaltia professional.
- b) Si no estava d'alta o en situació assimilada: Ha de tenir cobert un període de cotització de 15 anys.
- c) Si estava en situació d'alta o assimilada sense obligació de cotitzar: S'exigeix un període de cotització de 500 dies dintre d'un període ininterromput de 5 anys immediatament anteriors a la data en la que va cessar l'obligació de cotitzar.

Dit això, tindran dret a la pensió de viduitat amb caràcter vitalici, amb caràcter general el cònjuge o ex-cònjuge del difunt, així com la parella de fet, tot i que aquest darrer supòsit haurà de complir amb una sèrie de requisits addicionals.

- **I la d'orfandat?**

La pensió d'orfandat es merita sempre que el causant, en el moment de la defunció:

- a) Estigui d'alta o en situació assimilada, sense necessitat de tenir cobert cap període de carència.
- b) Sense estar d'alta o en situació assimilada, sempre que s'hagi completat un període de cotització de 15 anys.
- c) Sense estar d'alta o situació assimilada, sempre que tingui complert un període de cotització de 15 anys.

Són beneficiaris d'aquesta pensió:

- a) Els fills de causant, amb independència de la naturalesa legal de la seva filiació (matrimonial, no matrimonial o adopció).
- b) Els fills del cònjuge que sobreviu, sigui quina sigui la seva filiació, quan es donin les següents condicions: que el matrimoni s'hagi celebrat amb 2 anys d'antel·lació a la data de la defunció del causant, que es provi que conviven amb el causant i dependent d'ell, i que no tinguin dret a una altra pensió de la Seguretat Social ni familiars amb obligació de prestar-los aliments.

Els fills, per a poder ser beneficiaris, han de trobar-se en algun dels supòsits següents:

- a) Estar incapacitats per a treballar, en un percentatge valorat en un grau d'incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa. En cas de discapacitat superior o igual al 33% també podran percebre pensió els menors de 24 anys, que no percebin retribucions per treball superior al salari mínim interprofessional anual.
- b) Ser menors de 18 anys.
- c) Ser menors de 22 anys que no realitzin treball lucratiu, ja sigui per compte propi o aliè, o bé que, realitzant-lo, els seus ingressos anuals no superin el Salari Mínim interprofessional anual.
- d) Fins menors de 24 anys si no sobreviu cap dels dos pares que, en aquest cas, no percebin ingressos superiors al Salari Mínim Interprofessional.

- **Què podria cobrar de pensió de viduïtat el meu marit / la meva muller en cas que jo faltés?.**

La quantia de la pensió de viduïtat es calcula mitjançant aplicació sobre la base reguladora, diferent segons que el causant estigui en actiu o sigui pensionista en el moment de la defunció, d'un percentatge que, a la vegada, difereix en funció de les circumstàncies de beneficiari.

Amb caràcter general, la pensió de viduïtat serà el 52% de la base reguladora del causant.

- **I els meus fills?.**

Amb caràcter general, la pensió d'orfandat per a cada orfe és del 20% de la base reguladora del treballador difunt. Malgrat tot, la quantitat a cobrar variarà depenent de la concurrència de les pensions d'orfandat i viduïtat i altres condicionants.

2.2.- Algunes ajudes de les administracions

- **Targeta rosa**

La targeta rosa metropolitana, o el carnet rosa metropolità, són targetes personals i intransferibles, que permeten aconseguir avantatges econòmiques en matèria de transport, exposicions municipals, Parc Zoològic i instal·lacions esportives municipals.

Poden accedir a aquestes targetes, aquelles persones que tinguin més de 60 anys o que estiguin en possessió del Certificat de reconeixement de la discapacitat de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) de la Generalitat de Catalunya.

A més, cal que aquestes persones estiguin empadronades o bé a la ciutat de Barcelona, o bé en altres poblacions de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. En qualsevol cas, la targeta en qüestió haurà de ser sol·licitada a l'Ajuntament del domicili d'empadronament.

Hi ha dos tipus de targetes:

- La denominada targeta rosa metropolitana, que atorga la possibilitat de viatjar gratuïtament. Per poder aconseguir-la cal tenir uns ingressos econòmics¹ de pensions, ajudes, rendes...), inferiors a l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM), que per l'any 2009 és de 6.326,86 euros.
- L'anomenat Carnet Rosa Metropolità, que permet viatjar amb tarifa reduïda, però cal tenir uns ingressos econòmics per tots els conceptes (pensions, ajudes, rendes...), inferiors al doble de l'IPREM, la qual cosa significa que, per l'any 2009, la xifra de referència serà de 12.653,72.

El cost de la targeta per l'exercici 2009 és de 5,70 euros.

Per més informació sobre avantatges en transports consultar a:

<http://www.emt-amb.com/links/rosa.htm>

- **Llei de dependència**

Pot donar-se el cas que, a mesura que anem fent-nos grans, anem necessitant ajuda per tal de poder realitzar, amb un nivell d'autonomia personal satisfactori, les activitats bàsiques de la vida diària.

¹ Es consideren ingressos personals el resultat de dividir els ingressos conjunts de la unitat familiar a la que pertany el sol·licitant entre el seu nombre de membres. Es consideren membres de la unitat familiar els dos cònjuges i els fills menors de 18 anys.

Els graus de dependència poden anar, des d'una dependència moderada, per aquells casos en els que una persona necessita ajuda almenys un cop al dia o té necessitats d'ajuda intermitent o limitada, per a la seva autonomia personal, fins a aquells casos en els que la persona necessita ajuda diversos cops al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental o física, necessita la presència indispensable i continua d'una altra persona o té necessitat d'ajuda generalitzada per la seva autonomia personal.

Per a ambdós supòsits, així com per aquells casos que puguin trobar-se entre aquests dos, s'han previst una sèrie d'ajudes per tal de poder fer front a aquesta dependència.

Trobareu tota la informació pràctica que pugueu necessitar sobre l'aplicació de la Llei de dependència a Catalunya, a:

http://www15.gencat.net/dasc_prodep/AppPHP/calendari.php

2.3.- Testament i darreres voluntats

- És necessari fer un testament?.

No, la successió pot ser testada o intestada (és a dir, sense testament, i per tant, deixant que sigui la pròpia llei la que reguli, en defecte d'aquest, la successió en qüestió).

- **Què passa si em moro i no he fet testament?. S'ho queda tot l'estat?. Pago més impostos?.**

En el cas de defunció sense haver realitzat testament, s'obre el que s'anomena la successió intestada, que es regula per Llei. En tot cas convé saber que, si morim sense haver atorgat testament, a Catalunya, la Llei estableix que s'instituiran hereus de tots els nostres bens els nostres fills, tot i que el cònjuge que sobreviu tindrà l'usdefruit de la massa hereditària. En el cas que no hi haguessin fills, heretarà el cònjuge i, en absència d'aquest, els pares del difunt.

- **Puc modificar un testament un cop fet?.**

Sí. En qualsevol moment puc procedir a modificar el meu testament. Hem de tenir en compte que, excepte que manifestem expressament el contrari, el testament posterior invalida l'anterior.

- **Hi ha alguna diferència entre fer una donació (en vida) o transmetre-ho tot un cop mort (transmissió mortis causa)?.**

Avui per avui a Catalunya, els tipus impositius aplicables a les donacions, són inferiors al que seria aplicable per les transmissions mortis causa. Per tant, doncs, pot ser aconsellable estudiar aquesta qüestió, per tal de poder planificar una successió barata (impositivament parlant).

2.4.- El finançament futur

- Què són les hipoteques inverses?.

Si la hipoteca (o préstec hipotecari) més habitual és aquell en el que el banc ens deixa uns diners perquè puguem anar pagant poc a poc la nostra vivenda, la hipoteca inversa és totalment el contrari. En aquest cas, el banc, en funció de diferents factors, com per exemple el valor de l'immoble, la nostra edat, etc., etc... va pagant-nos una quantitat de diners de forma mensual, fins el dia en el que morim.

Aquell dia els nostres hereus, o bé tornen el préstec i es queden amb el pis, o bé se'n desenten de manera que, és el banc el que, executa la garantia, i es queda amb l'immoble en qüestió (és a dir, com si ens l'hagués comprat poc a poc).

<http://www.imsersomayores.csic.es/landing-pages/hipoteca-inversa.html#anexo>

- **Assegurances**

a) Algunes notes sobre les assegurances

a.1) Terminologia

En primer lloc, és important tenir unes primeres nocions sobre la terminologia bàsica utilitzada en aquest tipus d'assegurances. Així,

Prenedor: És la persona que celebra el contracte d'assegurança.

Beneficiari: Són les persones que reben les quantitats pactades, el dia que té lloc el fet desencadenant.

Assegurat: És la persona que desencadena el fet aleatori, ja sigui amb la seva mort, ja sigui amb la seva supervivència.

a.2) Concepte

Una assegurança de vida és aquella en la que l'entitat asseguradora abona a l'assegurat la quantitat pactada, sempre que, l'assegurat en qüestió, visqui en un moment determinat del temps.

L'assegurança per cas de mort en canvi, és aquella en la que les quantitats pactades són abonades per la companyia asseguradora en el moment o a partir del moment de la defunció de l'assegurat.

Finalment, ens trobem amb un tercer tipus d'assegurances, que serien les mixtes en les que, l'import de l'assegurança s'entrega als beneficiaris si l'assegurat mor o bé al propi assegurat si aquest sobreviu a una determinada data.

a.3) Què hem de tenir en compte a l'hora de contractar una assegurança d'aquest tipus?.

Abans de contractar una assegurança relacionada amb la vida / mort, hem de veure quina és la utilitat que volem donar-li. Pensem en la finalitat de la mateixa: Si volem que garanteixi al cònjuge o als fills, un nivell de rendes determinat en el moment en el que puguem faltar, si volem que serveixi per cancel·lar préstecs que haguem pogut contraure en vida i així no deixar càrregues a aquells que ens succeeixin, si volem que actuï com a complement als nostres estalvis o a la nostra pensió en el moment en el que puguem complir una determinada edat...

Aquestes són algunes de les finalitats de les assegurances de vida i per causa de mort, i per tant, fan que sigui un producte força atractiu per planificar una bona jubilació, amb caràcter complementari a altres pràctiques, com pot ser l'estalvi, o la inversió en altres actius.

b) La tributació de les assegurances

La tributació de les assegurances a les que ens hem referit a l'apartat anterior està, en funció de:

Assegurança pel cas de mort (quan el fet desencadenant és la defunció de l'assegurat)	El beneficiari és una persona diferent de l'assegurat	Tributa per Impost sobre Successions i Donacions (ISD), com a assegurança.
Assegurança pel cas de mort (quan el fet desencadenant és la defunció de l'assegurat)	El beneficiari és una persona diferent del contractant, i el risc assegurat és la defunció d'una tercera persona diferent del contractant	Tributa per ISD com a donació
Assegurança de vida (supòsit en el que l'assegurat sobreviu a una determinada data)	Si el beneficiari és l'assegurat	Tributa per Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF)
Assegurança de vida (supòsit en el que l'assegurat sobreviu a una determinada data)	Si el beneficiari és el contractant	Tributa per Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF)
	Si el beneficiari és una persona diferent del contractant	Tributa per ISD com a donació

2.5.- Els plans de pensions

Les prestacions percebudes de plans de pensions són prestacions complementàries a les que pugui satisfer la Seguretat Social, i precisament, la seva utilitat més comuna és la de que serveixin de complement de les pensions de jubilació.

Alguns termes a tenir en compte quan parlem de Plans de Pensions:

- Promotor del pla: Són les entitats, corporacions, societats, empreses, associacions, sindicats o col·lectius de qualsevol mena, que insten a la seva creació o participen en el seu desenvolupament.
- Partícip: Són les persones físiques en interès de les quals es crea el pla en qüestió, amb independència de que realitzin o no aportacions. En qualsevol cas, adquireixen la titularitat de les contribucions o aportacions efectuades pel promotor, en els termes establerts en el propi pla.
- Beneficiari: Són les persones físiques amb dret a la percepció de prestacions, amb independència de que hagin estat o no Partícips.
- **En quines circumstàncies puc cobrar les prestacions derivades d'un pla de pensions?.**
 - o Per jubilació o situació assimilable:

La norma estableix que podem accedir a aquestes prestacions en el moment de la jubilació (jubilació entesa en els mateixos termes en els que ho defineix

la seguretat social). Ara bé, les circumstàncies personals poden portar-nos a que no puguem jubilar-nos en els termes que ho estableix la Seguretat Social. En aquest cas, es podrà sol·licitar una prestació equivalent a la jubilació sempre que el Partícip del fons tingui almenys 60 anys, no exerceixi o hagi cessat en la seva activitat laboral o professional, amb independència que continuï o no assimilat a l'alta en aquest règim.

Es considera com a situació assimilable a la jubilació, l'extinció o supressió de la relació laboral d'un Partícip del pla de pensions amb almenys 52 anys, en situació legal d'atur, inscrit com a tal a l'organisme corresponent.

- Per invalidesa laboral total i permanent per a la professió habitual o per invalidesa absoluta i permanent per a tota feina i gran invalidesa, en els termes previstos per la Seguretat Social
- Defunció del Partícip
- Defunció del beneficiari.

I si no es donen les circumstàncies anteriors i tinc problemes de liquidés?. Tinc alguna possibilitat de poder rescatar els drets consolidats fins al moment per algun altre motiu?.

La norma estableix aquesta possibilitat per aquells casos en els que, o bé haguem de canviar de pla de pensions, o bé estiguem en un supòsit qualificat com de malaltia greu o d'atur de llarga durada.

Si finalment, la disposició dels drets consolidats al Pla de pensions es produeix per motius diferents als anteriors, la persona que en disposa haurà de:

- Reposar les reduccions indegudament practicades a la Base imposable de l'IRPF, mitjançant les corresponents declaracions complementàries, que hauran d'incloure els interessos de demora corresponents...
- Declarar les quantitats percebudes.

Règim fiscal de les aportacions a plans de pensions

a) Pel que fa a les limitacions quantitatives i temporals de les aportacions.

Les aportacions a plans de pensions estan sotmeses als següents límits:

- 10.000 euros anuals pel total d'aportacions i contribucions empresarials anuals.
- 12.500 euros anuals, quan les aportacions i contribucions empresarials anteriors són per a un contribuent major de 50 anys.

Les aportacions per a cobrir la contingència de jubilació es podran seguir efectuant fins a l'inici del cobrament de la prestació corresponent a aquesta contingència. A partir d'aquell moment, les aportacions en qüestió només podran destinar-se a contingències de defunció o dependència.

b) Pel que fa al règim fiscal de les aportacions en qüestió.

Amb caràcter general cal tenir en compte en primer lloc que, les aportacions efectuades per l'empresa, tenen la consideració de retribució en espècie per al treballador i que caldrà per tant, integrar-les a la seva base imposable, com a rendiment del treball.

Feta aquesta consideració, toca parlar també de reduccions aplicables en relació a les aportacions i contribucions a plans de pensions.

Tant unes com les altres, generen dret a una reducció a la base imposable de l'IRPF (vindria a tenir el mateix efecte que, si els diners en qüestió no s'haguessin guanyat mai), amb els següents límits, que s'apliquen conjuntament amb les aportacions a mutualitats de previsió social i a plans de previsió assegurats:

- El 30% de la suma dels rendiments nets del treball i d'activitats econòmiques percebuts individualment durant l'exercici (percentatge que passa a ser del 50% per a contribuents majors de 50 anys).
- 10.000 euros anual (que seran 12.500 si els contribuents són majors de 50 anys).

La reflexió fiscal que cal fer sobre les aportacions a plans de pensions és, que, amb l'avantatge fiscal de les reduccions al que acabem de fer referència, aconseguim reduir la nostra base durant els anys en els que guanyem més (i que per tant, com que l'IRPF, pel que fa a rendiments del treball i d'activitats

econòmiques és progressiu, coincideix també amb els anys que paguem més...) i en canvi, recuperem aquests diners (i els seus rendiments), i per tant tributem per aquestes sumes que no varem tributar, quan els nostres rendiments són inferiors (i per tant, els tipus aplicables també acaben essent-ho, amb el consegüent estalvi fiscal).

- **De quina manera puc cobrar les rendes dels plans de pensions?. He de fer-ho en pagaments periòdics o puc cobrar-ho tot d'una sola vegada?.**

Les prestacions derivades dels plans de pensions, les puc cobrar, ja sigui de forma periòdica, ja sigui d'una sola vegada, ja sigui de manera mixta.

En tots casos estarem davant de rendiments del treball, però amb la particularitat que, si fem el cobrament d'una sola vegada, o de manera mixta, la part de prestació corresponent a les aportacions efectuades abans del dia 1 de gener del 2007, podrà beneficiar-se d'una reducció del 40% a l'hora de determinar la base imposable de l'IRPF.

- **Si moro jo, pot continuar cobrant el pla de pensions el meu marit / la meva muller?. I els meus fills?.**

Sí, tots ells poden cobrar aquestes quantitats, en funció de la persona a qui s'hagi nomenat com a beneficiària d'aquestes rendes.

La tributació de les prestacions percebudes serà en l'àmbit de l'IRPF i no pas de l'ISD.

2.6.- Fiscalitat

- **Com tributen les prestacions de jubilació?. I les de viduïtat?. I les d'orfandat?.**

Les prestacions de jubilació, viduïtat i orfandat tenen la consideració de rendiments del treball de l'IRPF i per tant, acaben tributant a l'escala progressiva d'aquest impost.

- **Suposa alguna variació en el meu mínim personal i familiar de l'IRPF el fet que estigui jubilat?.**

El fet d'estar jubilat en sí, no suposa cap mena de variació al mínim personal i familiar. Sí que té efecte en aquest mínim personal i familiar per exemple, el fet que tinguem més de 65 anys o fins i tot més de 75 anys (el mínim en qüestió, un cop creua cadascun d'aquests llindars, s'incrementa).

- **Tributació de la transmissió d'empreses familiars a les següents generacions**

La forma més habitual de transmetre l'empresa familiar a les següents generacions és, o bé la donació, o bé la transmissió per la via de l'herència.

La tributació d'ambdues operacions té lloc entre d'altres, en l'àmbit de l'Impost sobre Successions i Donacions, si bé, és diferent en funció de la modalitat que utilitzem, és important que tinguem en compte que, si complim amb determinats requisits, podem arribar a gaudir d'una reducció a la Base imposable de l'Impost en qüestió, del 95% del valor de la companyia en qüestió, la qual cosa, a la pràctica pot suposar una disminució força significativa de la tributació pel que fa a aquest impost.

Sobre aquest impost doncs, recomanem consultar amb especialistes en impostos, abans no es produeixin les transmissions en qüestió, per tal de poder aprofitar al màxim aquests avantatges fiscals.

2.7.- Aspectes empresarials diversos del nostre negoci.

- **Què em convé més, gestionar el negoci particularment o bé a través d'alguna societat mercantil?**

No hi ha una regla general que ens permeti afirmar que treballar a través d'una societat mercantil sempre és més bo o més dolent que treballar com a persona física i per tant, cal analitzar cas per cas.

No podem prendre aquesta decisió tenint en compte només un dels aspectes relacionats amb les societats mercantils (per exemple, la fiscalitat), sinó que a l'hora de triar entre operar d'una manera o l'altra, cal fer una revisió conjunta dels diferents perfils.

Cal analitzar aspectes com el nivell de limitació de responsabilitat que vulguem assolir, el grau de complicació administrativa que estem disposats a assumir, la nostra fiscalitat actual i futura, les nostres relacions laborals, la imatge exterior que vulguem que doni la nostra companyia, el nivell de transparència i publicitat que vulguem donar a les xifres de la nostra companyia, la transmissió futura del negoci, la normativa d'arrendaments urbans.

La fiscalitat és un aspecte a analitzar (contextos amb nivells de beneficis alts, poden portar-nos a pensar que

- **Què passarà amb els treballadors el dia que em jubili, si el negoci continua?.**

En aquell moment, tindrà lloc l'anomenada successió empresarial, en la que, la nova persona passarà a tenir tots els drets o obligacions inherents al negoci en qüestió, i per tant, l'antiguitat dels treballadors respecte al nou propietari, serà la mateixa que havien assolit amb l'anterior.

- **Què passarà amb els treballadors el dia que em jubili, si el negoci no continua?.**

Si el negoci no continua, cal distingir entre si el propietari és una persona jurídica o una persona física.

En el primer dels supòsits, és obvi dir que, una societat mai pot jubilar-se. En tot cas, si es dissol, el procés a seguir seria el mateix que s'hagués hagut d'adoptar per l'acomiadament de treballadors.

La jubilació del propietari (persona física) en canvi, suposa que la indemnització a satisfer als treballadors quedi fixada en un màxim d'1 mes, amb independència del temps que hagi pogut treballar la persona en qüestió.

2.8.- Arrendaments urbans.

- **S'extingeix el meu contracte d'arrendament el dia que em jubilo?.**

Doncs sí i no. Tot dependrà de la data en la que va signar-se el contracte en qüestió (és a dir, de la llei d'arrendaments urbans vigent en aquell moment).

Si el contracte en qüestió fos anterior a la LAU de 1994, és molt probable que, si qui continua el nostre negoci és, per exemple, un fill, aquest tingui dret a subrogar-se en drets del contracte en qüestió, a canvi d'un augment en la renda a pagar.

Si el contracte és posterior, tot dependrà de quina manera estigui redactat el contracte en qüestió, així que, recomanem analitzar aquest assumpte amb un professional especialitzat en aquesta matèria.

- **I si em moro?.**

La resposta per aquest supòsit és molt similar a la que donàvem pel cas de jubilació.

- **En quins casos pot, aquell que continuï el negoci, subrogar-se en el meu contracte d'arrendament?. Poden apujar-li el lloguer?.**

Si estem davant de contractes d'arrendament celebrats amb anterioritat al 9 de maig del 1985, en cas de jubilació o defunció, té dret a la subrogació el cònjuge o en defecte d'aquest els seus descendents, amb algunes limitacions en funció de les vegades que s'hagi procedit ja, anteriorment, a la subrogació en qüestió.

En cas de mort, qui (en funció del tipus de contracte i si el contracte no diu alguna cosa diferent) tindrà dret a subrogar-se en el contracte en qüestió, serà l'hereu o legatari que continuï amb l'activitat en qüestió.

Pel que fa al possible augment, com sempre, haurem d'estar al que digui el contracte i a la normativa vigent en aquell moment, però d'entrada cal tenir en compte que, si no es diu el contrari, amb la LAU vigent a partir del 1994, en un

supòsit com el que estem analitzant, el propietari podria augmentar-nos el lloguer fins a un 20% addicional.

- **S'extingeix el meu contracte d'arrendament si apporto el meu negoci a una societat mercantil?. M'han de permetre fer-ho?.**

D'entrada, igual que ja hem avançat per altres apartats, l'operació en qüestió és complexa, amb la qual cosa, recomanem de comentar-la, abans de fer res, amb un especialista en aquesta matèria, doncs un error en el seu plantejament podria fer-nos fins i tot, perdre els drets relatius a l'arrendament que en aquest moment tenim.

Dit això, comentar també, que, la normativa vigent considera que no hi ha cessió, quan el canvi en la persona de l'arrendatari, es produeix com a conseqüència d'operacions de fusió, transformació o escissió, si bé, el fet que es porti a terme alguna d'aquestes operacions, donarà dret a que el propietari a elevar la renda, en els termes establerts a la pròpia LAU.

2.9.- La successió en l'empresa familiar. Què he de tenir en compte a part dels punts anteriors?.

- **Què és un protocol familiar?.**

El protocol familiar és un document o un conjunt de documents, dinàmics en el temps, que estableixen mecanismes de comunicació i resolució de conflictes que puguin sorgir dintre de la família empresària, establint protocols d'actuació

per aquells casos en els que els seus signants consideren que poden ser més delicat per la gestió dels negocis i de les relacions de la família, en un futur.

La complexitat de la problemàtica de l'empresa familiar obliga doncs, a adoptar un conjunt de solucions que passen per:

- L'establiment de mecanismes de comunicació i resolució de conflictes dintre de la família empresària, que porten en molts casos a la creació del Consell de Família i a l'establiment d'uns protocols d'actuació per resoldre les situacions que puguin ser conflictives. Ens referim als anomenats protocols familiars.
- L'establiment de mecanismes que permetin que les empreses siguin governades amb paràmetres empresarials, però sota l'esperit del Consell de Família, es a dir, la creació d'un Consell d'administració.
- La creació d'estructures que permetin una màxima optimització en l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, Impost sobre el Patrimoni i Impost sobre Successions i Donacions dels socis i els seus successors.
- L'elaboració d'un testament eficaç que permeti, per una banda, respectar al màxim la voluntat del testador i per l'altra, aconseguir la transmissió de l'empresa familiar amb els menors costos fiscals possibles.

- **En què pot ajudar a l'empresa familiar l'existència d'un protocol familiar?.**

En primer lloc, ajuda a l'empresa familiar, el propi procés de creació del protocol en qüestió. Requereix de l'aplicació de dinàmiques que obliguin a la família empresària a parlar, a expressar els seus neguits i per tant, és un bon mecanisme per a poder escoltar les opinions de les diferents generacions implicades (i no implicades) en el procés de successió empresarial.

El fet que hi hagi participat en la seva elaboració algú més que el cap de família (o el cap de l'empresa), fa que més gent es senti com a seu aquest projecte. Saben que han anticipat possibles problemes amb els que es trobaran en un futur i saben ara també, la manera en la que aquests es resoldran, el dia que puguin sorgir.

Tot això doncs, enforteix la família empresària, i l'empresa familiar.

- **Quins aspectes té en compte un protocol familiar?.**

Són múltiples els aspectes que toca un protocol familiar. Entre d'altres, permet delimitar qui ha de treballar a la companyia, qui serà o pot ser directiu d'aquesta, la política de distribució dels dividends, el nivell de risc que pot assumir la companyia, la incorporació a l'empresa de membres no familiars (parents polítics, gestors externs, possibles inversors...), maneres d'optimitzar la fiscalitat de les entitats i dels seus socis.

- **... i si ningú vol continuar?. Em venc el negoci?.**

Al final, pot ser que, després de tot el procés, es vegi que, l'empresa en qüestió, no té continuïtat dintre de l'àmbit familiar (ni com a treballadors, ni com a accionistes...). Aquest és un moment sovint molt dur, però cal afrontar-lo amb serenitat i plantejar-se la venda del negoci mentre encara no hagi començat la seva davallada.

3.- Conclusions

No podem acabar el present document sense advertir al lector que, en el context en el que ens movem, alguns dels aspectes als que hem fet referència, són canviants. Per aquest motiu doncs, recomanem la seva revisió i el seu contrast periòdic amb altres fonts.

Tot i així, pensem que, com a primera referència per poder situar-nos en aquesta nova fase de la nostra vida, el contingut del present escrit podrà ser-nos força útil per poder tenir una visió àmplia d'aquest nou escenari que se'ns presenta.